

NOVA SAMOUČRAVA

Izhaja vsakega 15. v mesecu.
Naročnina do konca leta 1928
20 Din.
Številka pošto-čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Glasiló gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo in upravníštvo:
Kočevje št. 18. - Telefon št. 5.
Oglasi: mali beseda 2 Din, sicer
po dogovoru.
V uredniškem delu vrstica 10 Din.

Vsebina: Ob zasedanju društva narodov. — † dr. Karel Šavnik. — Iz NRS. — Tedenske vesti. — Inserati.

Ob zasedanju Društva Narodov,

pravilno društva 58 držav, torej skoro vseh držav celega sveta razen Sovjetske in severno-ameriške Unije, se je pokazalo, da svetovni mir še nima tistih **psihičnih predpogojev** kot bi se jih ob množici tovrstnih tehničnih pogodb in naprav moralo normalno pričakovati. Ustvarjeno je svetovno telo — Društvo Narodov —, ki naj z moralno, finančno in eventuelno tudi drugo policijo vzdržuje svetovni mir — nemški desničarski imperijalisti in pesimisti pravijo zlobno, da le »Verdaunungsruhe der Sieger« — toda to telo sestoji iz članic, ki zastopajo očividno predvsem le svoje interese v tem čestitem društvu, ne pa svetovne vesti, **svetovnih smernic**, v kateri bi bila domovina posameznika le **kolesček v uru**. Dokler bo videl in iskal vsak član v tem društvu predvsem le koristi svoje ožje domovine in dokler bo presojal vsako vprašanje le iz vidika koristi ali nekoristi svoje države, a ne iz **vsesvetovnega in vsečlovečanskega vidika**, iz katerega bi bila njegova ožja domovina le **temu vidiku podrejeni član in organ**, tako dolgo bo Društvo Narodov le **mehanična skupina** svoje koristi iskajočih držav, z vsemi v tak zbor spadajočimi intrigami, špekulacijami itd. **Politična borza** posameznih držav, a ne **vrhovni predstavitelj in voditelj civiliziranega sveta** z njegovo duševno usedlino. Živi mrtvak, bi rekel Tolstoj.

To dejstvo je kot blisk osvetlil incident, ki obvladuje sedaj celotno to zasedanje in ki je predmet razpravam vsega svetovnega časa. Pri posvetovanju ob razorožitvi je vstal namreč nemški kancler Hermann Müller ter očital Franciji in Angliji dvo-
reznost v tem vprašanju, dajoč razumeti, da mislita te dve državi le na razorožitev drugih držav, samih sebe pa ne in cikajoč precej otipljivo na znani angleško-francoski pomorski pakt, ki osigurava oboroženo morsko nadmoč Anglije nad vsemi državami sveta, Franciji pa najbrže v Evropi na suhem in v zraku, z zahtevo, da se vse države takoj in brezpogojno razorože in Nemcem izprazni zasedeno Porenje. Pokazal je na zevajoče nasprotje, da mora biti Nemčija že desetletje razorožena, dočim se drugi oborožujejo do zob ... Pa je vstal francoski zunanji minister Aristide Briand in je v precej krepko osoljenem govoru povedal Müllerju v brk, da Nemci pravzaprav uganjajo z razorožitvijo humbug, češ, da so ustvarili v zadnjih letih najmočnejšo **trgovsko mornarico** na svetu, ki pa je čez noč pretvorljiva v **bojno mornarico** in da po celi državi vstvarjajo vojaške in športne organizacije, ki da jih je ob pravilni presoji smatrati za vojaške bojne matice, ki v par dneh lahko postavijo na noge dobro opremljene milijonske armade.

Mučen molk je zavladal po teh Briandovih besedah v klopih nemške delegacije, a frenetičen aplavz Briandu ostalih delegatov navzočih držav je jasno osvetlil, da v tej korporaciji manjka ono, kar se imenuje **medsebojno zaupanje**, ki je duša vsake skupnosti in uspešnega skupnega delovanja, pa naj bo to potem navadno društvo ali Društvo Na-

rodov. Da o drugih predpogojih molčimo.

Briand je dal navzočim Nemcem tudi razumeti, da tudi **manjšinsko** gibanje on točno presoja: da je tudi to **le bojno sredstvo Nemcev**, da se ovrže njim neprijetne mirovne pogodbe. Sicer bi pa o tem poglavju zamogli veliko povedati nemški Frizi, Sorbi, Poljaki, da še celo Danci ...

Društvo Narodov je torej na tem zasedanju vsekakor napredovalo in profitiralo na važni pridobitvi: na **odkritosrčnosti**.

† Dr. Karel Šavnik.

Dala nam ga je življenja polna, krepka Gorenjska, starodrevni Kranj, kjer je izšel iz veleugledne stare meščanske rodbine. Kot pravnik se je posvetil finančni stroki. Stara Avstrija, ki je nabirala strokovne talente po celi državi in jih zbirala po svojih resornih ministrstvih, ustvarjajoč iz njih odlične strokovnjaške štabe za vsakega ministra, ni prezrla izredno talentiranega mladega dr. Šavnika in ga je pozvala v finančno ministrstvo, kjer je vsled velikih sposobnosti in neizčrpne delovne energije nenavadno hitro napredoval in postal, star komaj dobrih 40 let, sekcijski šef. Ob prevratu je stavil svoje ogromno znanje in neizčrpne svoje moči svoji narodni državi na razpolago. Ta ga je pozvala na vodilno mesto finančnega delegata za Slovenijo v Ljubljano. Kot odločen narodnjak, patriot in odličen strokovnjak je ustvaril v Sloveniji prvovrsten modern finančni aparat ter oskrbel tako mladi, šele nastajajoči državi, takojšen in siguren vir dohodkov. Leta 1925 je bil odpoklican v finančno ministrstvo, da sodeluje na ustvaritvi novega davčnega in drugih finančnih zakonov. Po izvršitvi tega dela je bil na lastno prošnjo postavljen v Slovenijo nazaj, kamor ga je sililo tudi zdravstveno stanje. Prevzel je kot direktor poštne hranilnice in čkovnega urada vodstvo ljubljanske podružnice in obenem docenturo finančnega prava na ljubljanski univerzi. Toda bolehanje ni hotelo ponehati; tem manje, ker je neutrudljivi mož živel predvsem za delo. Položilo ga je konečno v posteljo, a že par dni nato, dne 11. septembra t. l. ga je iztrgala iz srede napornega dela in njegove rodbine bela žena. Ob spremstvu cele Ljubljane je bilo dne 12. septembra prepeljano truplo velikega pokojnika do mestnega pomerija, od tu pa v Kranj, da najde v domači svoji grudi, ki jo je tolikanj ljubil, svoj konečni sen.

Dr. Karl Šavnik je bil mož kremenitega značaja, odličnega vsestranskega znanja in zlatega dobrega srca. Le malo je mož tako odličnih sposobnosti med nami. Zaslužil je vse drugo karijero, kot pa mu jo je nudila politično še razdrapana njegova domovina.

Veliki pokojnik zapušča hčer, ki je poročena z generalštabnim majorjem g. Francom Tomšetom pl. Savskodolskim, sinom znanega mecenata dunajskega slovenskega dijaštva — vpokojenega generala g. Josipa Tomšeta pl. Savskidol ter ljudomile njegove soproge Josipine roj. Pavlin, iz znane narodne rodbine Pavlinov iz Podbrežij na Gorenjskem. Svak pokojnika je svetovnoznani predsednik narodnih manjšin dr. Josip Wilfan, odvetnik v Trstu, a brat Franc je magister farmacije in lekarnar na domu v Kranju.

Odličnim svojcem pokojnika tudi naše toplo sočutje, ki ga občuti ž njimi vred ves slovenski narod, a velikim manom pokojnika večnaja pamjat! Naj mu bo lahka domača druga katero je tako iskreno ljubil! S.

Iz NRS.

S smrtjo velikega osnoveatelja in voditelja Narodne Radikalne Stranke Srbov, Hrvatov in Slovencev gospoda Nikole Pašić-a, je NRS izgubila avtoritativno krepko osebnost, kar se je opazilo in se težko še danes opaža v vsem našem javnem življenju in vsled tega tudi v NRS. Dočim se vodstvo državnih poslov vsled te splošne krize vodi kompromisarsko in brez prave izrazite smernice, ter je čisto danes to belo, kar je bilo še včeraj črno ter še ni predvideti konečne stabilizacije, se je v vrstah NRS zadnje čase jelo jasni in prilike stabilizovati. Predvsem je prevladalo prepričanje, da stranka potrebuje **enotnega smotrenega vodstva s popolnoma jasno in dosledno smernico in ciljem**. Ker si nobena osebnost v stranki še ni pridobila absolutne avtoritete, bo dosledno demokratskemu in statutarnemu načelu stranke prevzel vodstvo Glavni Odbor. Njegovo avtoriteto priznavajo in morajo priznavati statutarno vsi člani NRS. Za reševanje tekočih poslov pa se bo sestavil posebni izvrševalni odbor, nekak izvršilni direktorij, najbrže iz petorice jakih strankinih osebosti, ki poznajo iz bogate izkušnje stranko, ljudi in prilike. Razen tega se bodo zmodernizirali statuti in program stranke. Kar je bilo prvovrstno v Srbiji pred več desetletji, je danes morda že zastarelo ter bo treba prilagoditi vse to novim prilikam in novim ljudem.

O vseh teh vprašanjih bo sklepal širši Glavni Odbor NRS kot najvišji organ stranke in sicer predvidoma dne 24. septembra t. l., ko bo sklican v Beograd. Poleg 15 članov mesta Beograda tvorijo istega delegati iz posameznih volilnih okrožij. Za ljubljansko-novomeško volilno okrožje je n. pr. leta 1926 bil izvoljen zopet odvetnik dr. Ivan Sajovic iz Kočevja, za mariborsko pa industrialec Ivan Tavčar iz Maribora.

Da se zamore vse strankine prilike statutarno brezhibno urediti, poziva Glavni Odbor, da pošljejo vse organizacije, ki tega še niso storile, zapisnike o svojem delu Glavnemu Odboru in da istemu predložijo tudi nemudoma dokazila o vseh onih članih, ki rušijo red in disciplino v stranki in snujejo morda protistatarne organizacije. Zlasti naj se sporoči Glavnemu Odboru dokazila o eventualnem udejstvovanju političnih oblasti v tej smeri ali v škodo in ugled stranke (veliki župani, sreski in policijski funkcionarji).

Dnevni red seje širšega Glavnega Odbora je za sejo dne 24. t. m. določil Glavni Odbor tako-le:

- 1.) poročilo o politični situaciji,
- 2.) o spremembi in dopolnitvi statuta Narodne Radikalne stranke Srbov, Hrvatov in Slovencev,
- 3.) o dopolnitvi programa Narodne Radikalne Stranke Srbov, Hrvatov in Slovencev, in
- 4.) pregled računov glavnega strankinega organa in Radikalnega Doma.

Tedenske vesti.

Povožen je bil dne 5. septembra t. l. na spodnjem trgu v Kočevju triletni fantek Ivo, sinček uglednega posestnika in kolarskega mojstra g. Ivana Mandelca v Kočevju, ki je s tem izgubil sina-edinca. Težko prizadetemu očetu tudi naše toplo sočutje.

V Kočevski Reki, eni najjačjih občin v kočevskem srezu, je nemško-nacionalna Bauernpartaj pri občinskih volitvah propadla. Za župana je bil izvoljen ugledni hotelir g. Leopold Meditz iz Kočevske Reke. Enako je ostala ta stranka v manjšini pri občinskih volitvah v Gotenici in Kočah. Po vseh drugih kočevskih občinah postaja proti tej stranki vedno večja nejevolja in se jača vedno bolj opozicija. Ljudstvo uvideva, da ga razni nacionalno zagrizeni kočevski kramarji porabljajo samo v svoje namene, ki pa niso isti kot ljudski interesi.

Mestna občina kočevska je s pomočjo štirih klerikalcev in dveh demokratov prešla v nemške roke. Večina sestoji iz 12 nemških nacionalcev in 6 slovenskih strankarjev, ki so od danes do jutri v Kočevju. Stalno naseljeni kočevski Slovenci, to je hišni posestniki, trgovci, obrtniki itd. so potisnjeni v opozicijo. Štejejo 7 odbornikov. Enako je onih šest slovenskih strankarjev poskrbelo, da je tudi Mestna hranilnica dobila nemško-nacionalno večino. Ta večina bo torej po mili svoji volji dajala in odtegovala slovenskim trgovcem, obrtnikom itd. kredite. Onih šest slovenskih strankarjev se svojega herostratskega početja očitno ne zaveda.

Dijaški koledar 1928/29. je izšel. Dobi se po 10 Din v vseh boljših knjigarnah in papirnih trgovinah.

Dijaški koledar 1928/29. je tiskan v hrvaškem, srbskem in slovenskem jeziku; torej v 3 posebnih izdajah.

Dijaški koledar 1928/29., bogato opremljen, lepe vsebine, razpisuje veliko nagradno tekmovanje v stvarni vrednosti preko 50.000 Din. Dijak brez dijaškega koledarja — obrtnik brez orodja.

NAZNANILO PRESELITVE.

P. n. občinstvu naznanjam, da sem svojo KLJUČAVNIČARSKO DELAVNICO v Kočevju premestil z Ljubljanske ceste 194 v svojo na novo zgrajeno in kar najmodernejše opremljeno delavnico

v Rožno ulico št. 200, poleg poštne urada.

Točna dobava! — Reelne cene!

Za mnogoštevilna naročila prosim

Edvard Eppich.

Izdajatelj in urednik: Ferdo Jonke, Kočevje.
Tiskarna »Slovenija« v Ljubljani, Wolfova ul. 1.
Predstavnik za tiskarno: Alb. Kolman v Ljubljani.

Naš edinec, triletni

IVO

je dne 5. septembra 1928 tragično in nenadoma bil odpoklican med nebeške krilatce. Vsi, ki ste ga poznali, ohranite mu blag spomin.

Ivan Mandelc
kot oče z družino.

Zahvala.

Vsemu meščanstvu in delavstvu, zlasti pa mladini in gospodom mojstrom, ki so mi vsi tako mnogoštevilno izrazili svoje sočutje ob priliki nenadne smrti našega

IVOTA

in ga spremili v tako častnem številu in ob tolikih venčih k poslednjem počitku, mojo najiskrenejšo zahvalo. To sočutje mi je v edino tolažbo v neizmerni boli ob izgubi sina edinca.

Kočevje, dne 6. sept. 128.

Ivan Mandelc.

DIJAŠKI DOM Kočevje.

Največji srednješolski tovrstni internat Jugoslavije.

Sprejema le dijake, ki so vpisani na Državni realni gimnaziji v Kočevju.

Pod vodstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Celoletna kompletna oskrbnina Din 6750.—.

Lastna ekonomija, — Lastni vrtovi. — Igrišča. — Sport. — Radio. — Strogo razdeljen čas za zabavo in učenje.

Zahtevajte brezplačen prospekt. ★ Telefon št. 11.

Zobni atelje

BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrde PETER PETSCH

izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela.

Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja
Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne
in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 31. dec. 1927:

Din 17.171.669:18

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%.

Obrestna mera za hipoteke 8%.

Obrestna mera za menice 12%.

Zadružna gospodarska banka d. d., Ljubljana

podružnica Kočevje, Ljubljanska cesta.

Centrala Ljubljana.

Delniška glavnica in rezerve: nad 16.000.000 Din.

Vloge: nad 250.000.000 Din.

Promet: nad 11.000.000.000 Din.

Podružnice: Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj,
Maribor, Novisad, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled.

Nakup in prodaja valut in deviz
po dnevnem kurzu.

Vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice
proti ugodnemu obrestovanju.

Menični eskont. Lombardiranje
vrednostnih papirjev.

Nakazila v tu- in inozemstvo najhitreje in najceneje.

Kulantna provedba vseh bančnih poslov.